

מאמר שבועי בדרכי עבודת ד' ועניני הזמן

מפי מרן פוסק הדור

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

ימי החנוכה תשפ"ב

(נאמר השבוע במסיבת חנוכה בישיבה הקדושה)

לימוד התורה הקדושה מתוך יראת שמים וידיעה שזהו תורת ה'

ולזה גופא אף נקבעו ימי החנוכה לדורות, לעורר אותנו ללמוד את התורה בקדושה וביראת שמים, ולקיים את המצוות מתוך יראת שמים וידיעה שאין זה ככל חוקי המדינות שנועדו רק למען סדר העולם, אלא כולם מצוות השי"ת שניתנו לנו להידבק בו ולעשות רצונו ית"ש.

ובכל יום מתפללים אנו בברכות התורה "ונהיה אנחנו וצאצאינו וכו' כולנו **יודעי שמך** ולומדי תורתך לשמה", והרי שחלק מהתפילה על תורה הוא להתפלל שנהיה "יודעי שמך", והיינו שלא נלמד ח"ו את התורה כחכמה בעלמא, וכאותם המתפללים בסברות רק כדי להשיג את יופי חכמת התורה, אלא נלמד את התורה מתוך דבקות בקב"ה וידיעה שזהו "תורת ה".

ובאמת הלומד את תורת ה' כשאר חכמות לא רק שאינו זוכה לאור התורה אלא הוא גם נשרף מאור התורה וכמו שאמרו חז"ל (יומא דף ע"ב ע"ב) "זכה נעשה לו סם חיים לא זכה נעשה לו סם המוות", והיינו דאם לומד את התורה מתוך הכרה בקדושתה, זוכה להשיג את אורה, אבל אם אינו לומד את התורה בקדושתה מתוך ידיעה שזהו דבר ה', התורה גופא ממיתתו על שמזלזל בקדושת התורה.

וסיפר לי הגאון רבי זעליג ראובן בענגיס זצ"ל, שהיה אצל הגאון רבי דוד פרידמן מקרלין זצ"ל - בעל השאילת דוד, וראה אצלו על הסטנדר, דף שכתוב עליו באותיות מאירות עיניים "שויתי ה' לנגדי תמיד", ושאלו על זה, וביאר לו שמפחד שמחמת גודל העיון בהבנת סברות התורה יסיח דעת אפילו רגע אחד שהתורה היא תורת ה' ואנו עוסקים בה כי זהו רצונו ית"ש, ולכן מניח נגד עיניו "שויתי ה' לנגדי תמיד" לזכור כל הזמן מהבורא יתברך.

והגאון רבי שמואל יצחק יפה זצ"ל סיפר על חותנו מרן ה"בית הלוי", שבכל פעם שהזכיר שם של תנא או אמורא היה אומר "דער הייליגער רבא". "דער הייליגער אביי". (רבא הקדוש, אביי הקדוש), והיינו כדי שיזכור את קדושת התורה וקדושת התנאים והאמוראים, ושאיננו מתעסקים רק בחכמה בעלמא.

ומו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל היה קורא לבחורים שלומדים תורה כחכמה בעלמא בתואר "סטודנטים", והיה חוזר ואומר כמעט בכל שיחה בישיבה, שהישיבה איננה כמו אוניברסיטה שבאים רק ללמוד שם ח"ו "מקצוע" של חכמת התורה, ובחורי ישיבות אינם 'סטודנטים' שבאים להחכים בחכמת התורה, אלא הישיבה היא מקום להתעלות בתורה ויראת ה' טהורה, וכדי להתעלות בישיבה צריך גם ללמוד בישיבה וגם להתפלל בישיבה, והיה אומר שמי שאינו מקפיד על תפילה כראוי לבן תורה, אינו "בן תורה" אלא "סטודנט" שבא רק להחכים בחכמת התורה ולא להתלמד תורת ה' מתוך יראת שמים.

חובתנו בשמירת התורה בקדושתה

ובאמת קדושת התורה נשגבה מאוד, שאין קדושה למעלה ממנה, [ולכן לוחות העדות היו נמצאים בתוך הארון במקום קודש הקדשים, כי קדושת התורה היא קודש קדשים], עד שמלאכי השרת התפלאו בשעה שרצה הקב"ה להוריד התורה לארץ, ואמרו "חמדה גנוזה לך תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבן אדם", והרי שקדושת התורה נשגבה כל כך עד שסברו המלאכים שאיננה שייכת כלל לילוד אשה.

ובפירושו אדוננו הגר"א לספרא דצניעותא (פ"ה) מבואר, שבתוך אותיות התורה שתל הקב"ה את השמות הקדושים עם רמזים וסודות הבריא, וכל מה שהיה והווה ויהיה עד סוף העולם כלול בתורה מבראשית עד לעיני כל ישראל, ולא הכללים בלבד אלא אפילו פרטיו של כל מין ומין ושל כל אדם בפרט וכל מה שאירע לו מיום הוולדו עד סופו וכל גלגוליו וכל פרטיו ופרטי פרטיו, ואמר הגר"א שהתורה הוא כמו "מפת העולם" (גלובוס) שכל נקודה

התבוננות במלחמת יוון בתורת ה'

בגמ' במגילה (ט' א') איתא "מעשה בתלמי המלך שכינס שבעים ושנים זקנים והכניסן בשבעים ושנים בתים ולא גילה להם על מה כינסו, ונכנס אצל כל אחד ואחד ואמר להם כתבו לי תורת משה רבכם, נתן הקדוש ברוך הוא בלב כל אחד ואחד עצה והסכימו כולן לדעת אחת וכתבו לו אלהים בראשית", עיי"ש.

ומבואר שתלמי המלך שהיה מלך יוון, ביקש לקבל תרגום מדויק של התורה הקדושה, ולצורך זה קרא לשבעים ושנים זקני ישראל.

והענין צריך ביאור, שהרי היוונים לחמו נגד התורה הקדושה וביקשו "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך", וא"כ היאך יתכן שמלך יוון בעצמו שתוקק להבין את התורה הקדושה, ויטרח להשיג תרגום מדויק של התורה הקדושה ליוונית.

היוונים נלחמו להפקיע את "קדושת" התורה

ונראה שהיוונים בוודאי ידעו שהתורה הקדושה היא "חכמה" נשגבה, וכל מלחמתם בתורה היה להפקיע את "קדושת" התורה, והיינו שלא ילמדו את התורה מתוך כוונה להידבק באלוקים ולקיים מצוותו, אלא ילמדו את התורה כסטודנטים בעלמא שכל מטרתם הוא רק להשיג חכמה.

ולכן לא נמנע ינאי המלך מלתרגם את התורה, אלא אדרבה, בדווקא ביקש לתרגם את התורה הקדושה ליוונית כדי להפקיע את התורה מקדושתה, ולהוציאה לחולין לרוב היווני כדי שילמדוה כחכמה יוונית בעלמא, ולהפקיע מהתורה כל זכר של דבר השי"ת ושייכות לקב"ה.

ומדוקדק מאוד מה שאומרים בנוסח 'על הניסים', "כשעמדה מלכות יוון הרשעה להשכיחם תורתך", שעיקר גזירתם הוא שעם ישראל ישכחו שהתורה הקדושה היא "תורתך" והיינו תורת ה', וילמדו את התורה כשאר חכמות רח"ל.

היוונים נלחמו על החוקים ולא על המשפטים השכליים

ובזה יתבאר מה שאומרים בנוסח על הניסים "להעבירם מחוקי רצונך", כי באמת היוונים הכירו ביופי משפטי התורה השכליים, כמו תשלומי שכר שכיר בזמנו והונאה וגזל וכיוצ"ב, ולא התנגדו אלא ל"חוקים" שאנו מקיימים אותם מחמת "רצונך" והיינו מחמת רצון ה' בלבד ולא מצד התועלת הגשמית שיש בהם להעמדת סדרי העולם.

טעמים של היוונים שטימאו את כל השמנים

וזהו הענין שהיוונים טימאו את כל השמנים, כי הדלקת אור המנורה היה משפיע על עם ישראל שפע של אור התורה, שהתורה נקרא אור וכמוש"כ "נר מצוה ותורה אור" (משלי ו' כ"ג), וביאורו שהתורה מדלקת את נשמת האדם להיות קשור באלוקים ולקיים המצוות בהתלהבות, וענין זה היה נשפע על ישראל על ידי הדלקת אור המנורה, ולכן נלחמו היוונים נגד ה'שמנים' למנורה כדי לעקור את אור התורה, שלא יאירו נשמותיהם של ישראל בדבקות באלוקים על ידי לימוד התורה, ונתכוונו להראות בכך שחכמת התורה איננה אלא חכמה בעלמא כשאר החכמות.

ומטעם זה גופא גם סובב הקב"ה שניצחון החשמונאים יאה במציאות "פך השמן הטהור", כי מאחר שמלחמת היוונים היה "לטמא את השמנים" ולהראות בכך שהתורה איננה תורת ה' אלא חכמה בעלמא, לכן סיבב הקב"ה את הניצחון בענין זה גופא, כדי להראות שצריך דווקא שמן טהור להדלקת המנורה, ורמז היא שעלינו לשמור את התורה בטהרתה ובקדושתה, שהתורה היא תורת ה', ויש לשמור עליה בטהרה כדי לזכות להשיגה.

שעות אחרונות להצטרפות לשישים הגיבורים. בשעת הדלקת נרות בשבת זו, יעתיר מרן רבינו שליט"א על שישים התורמים שיזכו להיות שותפים במאה שנות הרבצת תורה ויסייעו להכפלת תפוצתו של הגיליון השבועי.

שישים תורמים, מאה ש"ח לחודש, למשך שנה בלבד - יש הזדמנויות שלא חמציצים!

ניתן לתרום ולהעביר שמות דרך עמדות נדרים פלוס או בתרומה טלפונית דרך קו מכון טעם ודעת: 0799691219 או בפניה למייל של המערכת קיימות אפשרויות שותפות והנצחה נוספות, לפרטים פנו לקו מכון טעם ודעת

בה מצביע על מדינה שלימה, וכך בתורה הקדושה, בכל תיבה ותיבה טמון עולמות מלאים ממש של רמזים וסודות.

והנה בשנים האחרות מפיצים ספר "פשוטו של מקרא", וגדולי תורה ובעל מוסר כבר העירו והספר מגשם את התורה לפרש את התורה הקדושה כספר סיפורים, ובוחר מדעתו מתוך פירושי הראשונים מה נראה לו "פשוטו של מקרא", ומה גם שקובע מהו "פשוטו של מקרא" נגד פירוש רש"י שכבר סלל לנו הדרך לבאר פשוטו של מקרא, והסכנה גדולה כשעושים את התורה כספר סיפורים מגושם שכל אחד מפרש בה מדעתו הפשוטה.

ואנו צריכים לזוהר מאוד בקדושת התורה, שאין לנו שום מושג בגדולת התורה, ומי שעושה את התורה כ"ספר סיפורים", מחלל בזה ח"ו את קדושת התורה, ובימי החנוכה עלינו לעורר במיוחד על דבר זה, ללמוד את התורה בקדושתה. (ואין הדברים אמורים כלפי המו"ל, אלא כלפי החיבור עצמו, ואין אנו דנים את המו"ל, שבשגגה יצאה מאיתו).

חובתנו למסור נפש בזמנינו ולא להיגרר אחר הפיתויים

והנה חז"ל תיקנו בנוסח הברכה "שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה", והכוונה נראה שהניסים שעשה הקב"ה לא היה רק עבור "הימים ההם" בלבד לפני אלפי שנה, אלא הניסים נועדו גם עבור "הזמן הזה" ללמד אותנו דרך אורחות חיים בכל דור ודור.

וביאור הדבר, שכשם שבימים ההם בשעה שהיוונים גזרו גזירות להעביר את ישראל מעל דתם, מסרו החשמונאים נפשם בכפם ויצאו למלחמה במסירות נפש, ואכן בזכות מסירות נפשם זכו לסייעתא דשמיא למעלה מדרך הטבע והתגברו מועטים וחלשים על הרבים הגיבורים, כך גם "בזמן הזה" בכל דור ודור, עלינו למסור נפש לנוכח הגזירות משונאי התורה.

והדברים אמורים במיוחד בתקופתנו שראשי השלטון לא רק גוזרים גזירות רעות נגד התורה, אלא גם מציעים פיתויים למי שעוזב את התורה, וכמו כן מפריעים ללומדי התורה לייקר להם את המחיה באופנים שונים, וצריך מסירות נפש להישאר באוהלה של תורה, ולא להיגרר אחר ה"פיתויים" שמפתים ומציעים לגרור את ציבור החרדים אליהם ולשבור את מחיצות ההפרדה בינינו לבינם, ובחנוכה הזמן להתחזק בזה, ובעזה"ש"ת נצליח.

וכבר אמר רבינו החזו"א זצ"ל להגה"ק בעל ה"דברי יואל" מסאטמאר זצ"ל, שאינו חושש כ"כ מהגזירות, דאדרבה הגזירות רק מחזקים את ציבור החרדים שמתלכדים יחד להילחם בהם, ולהיפך הוא בעיקר חושש מהמטעמים שהם יתנו לנו, ומשום שעיקר כוחם להילחם בנו הוא בדרך של "פיתויים", שבדרך זו הם מסווים את שנאתם ומראים לנו כלפי חוץ פנים שוחקות שהם ידידים שלנו.

וכ"ק האדמו"ר מגור הרה"ק בעל אמרי אמת זי"ע אמר בזמנו, "מה עושה היצה"ר בווארשא השכם בבוקר, הוא מעורר את ראש המזרחי שילך למקווה, כי עי"ז יציג את עצמו כלפי חוץ כחסיד וירא שמים, ועי"ז ח"ו יטעו אנשים להימשך אחריו ולהמשיך להקראות חרדי", עכ"ד. וכן בזמנינו, ראש ממשלתם מאנשי המזרחי הולך עם כיפה קטנה, ובזה סכנתו גדולה יותר מאחרים, כי מציג עצמו כלפי חוץ כמי שקשור לדת ישראל.

גודל השמחה בעולמות העליונים בשעה שאנו מתגברים במסירות נפש בזמני חשיכה

והנה ידוע שבשנות הזעם במלחמת העולם השניה, מלבד מה שביקשו הנאצים ימ"ש להשמיד את גופי ישראל, אף נלחמו בכל גילוי של יהדות, ובכל מקום שהגיעו, דבר ראשון טבחו ברבנים באכזריות נוראה.

ושמעתי עובדא דהוי במחנה אושוויץ, שהיה שם אדמו"ר אחד מצדיקי הדור שבבוא ימי החנוכה מסר נפשו לקיים מצוות הדלקת נר חנוכה, ומכר את פת לחמו הדלה כדי להשיג שמן כלשהו להדליק בו נר, וכך באישון לילה, כשהשומרים על הצריף ישנו, העיר בזהירות את שכניו יושבי הצריף להשתתף

בהדלקת הנרות, ובהתלהבות קודש קם ובירך "להדליק נר" שעשה ניסים "שהחינו".

והנה ניגש אחד הנוכחים לאדמו"ר ושאל אותו: בשלמא מה שמברכים "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו להדליק נר של חנוכה" אני מבין, וכמו כן מה שמברכים "שעשה ניסים לאבותינו" אני מבין, אבל מה שאומרים "בזמן הזה" אינני מבין היאך אפשר לדבר על ניסים בזמן הזה, והלוא נשותינו וילדינו נרצחו באכזריות, ואנו כצאן לטבח יובל, להרוג ולאבד ולמכה ולחרפה, משועבדים בעבודת פרך משברת כל גופו של אדם. וכי יכולים אנו לברך על הניסים שנעשים בזמן הזה, ומה עוד היאך נברך "שהחינו" בזמן קשה כל כך.

והשיב לו האדמו"ר מניה וביה: גם אני חשבתי בתחילה על טענתך, והייתי חוכך בזה היאך נברך על הניסים "בזמן הזה" כאשר נמצאים אנו בתקופת הסתר פנים שלא היה כמוהו, אבל לאחר מכן התיישבתי בדעתי שאדרבא.

דווקא בזמן נורא שכזה בעומק החשיכה, כשגופינו מוטל להריגה ואנו נתונים תחת ידי עריצים השולטים בגופנו ומבקשים אף למנוע ממנו כל זיק של קדושה, עלינו לברך "שעשה ניסים בזמן הזה" על שבזמן קשה כזה אנו מתקבצים ובאים לקיים מצוות אלוקינו ית"ש במסירות נפש, באמצע הלילה, מעונים, שכולים וחבולים - ובכל זאת שמך לא שכחנו, ועל הנס הזה, צריכים אנו לברך ולהלל, שהנשמה היהודית ממשיכה לפעום ולחיות בגיא צלמוות.

ואף לנו יש לומר כן בזמנינו, דאף שנמצאים אנו בתקופת חשיכה רוחנית, שנאנקים אנו תחת שלטון של פושעים המחוקקים חוקים נגד ה' ותורתו, וכמעט אין תחום בשמירת התורה והיהדות שאינם מבקשים להחריב, מ"מ עלינו לידע שהקב"ה שמח מאוד שדווקא בזמן חושך ואפילה כמו בדורינו, אנו מוסרים נפשינו לקיים מצוות אלוקינו ית"ש, ואין אנו נגררים אחר המעדנים והפיתויים שלהם, ואנחנו נהלל י-ה, על שעשה ניסים לאבותינו-ו. ולנו. שאף אנו היום זוכים למסור נפש למען שמו באהבה, ועל כך נברך "שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם- בזמן הזה" ועוד נברך "שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה" כן תחינו ותקיימנו לשמור חוקיך ולעשות רצונך ולעובדך בלבב שלם.

הדרכה לבני הישיבה אודות הדרך לצמוח גדול בתורה

והנה בחסדי השי"ת רואים אנו כאן בישיבה סייעתא דשמיא בלתי טבעי, שהבחורים גדלים בעמל התורה והבנת התורה בהצלחה מרובה, ובימי החנוכה זהו הזמן להתחזק בקבלת עול תורה, וכל אחד יראה לקבל על עצמו להתחזק תמיד בעמל התורה ובלמוד התורה בעיון כראוי, וברגע שבחור מקבל על עצמו "עול תורה", בוודאי יראה מיד סייעתא דשמיא.

וידוע מה שפירש החיד"א ("דברים אחרים", דרוש כט לשבת הגדול ד"ה נחזור) על הפסוק "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה", קרבן ראשית תקריבו אותם לה", (ויקרא ב, י"א- י"ב), דרמז יש בזה אודות מידת הגאווה והענווה, שהשאור עולה וטופח כלפי מעלה, וכן מתיקות הדבש ואיכותו מרמז על גאווה, ועל זה אמר הכתוב "לא תקטירו ממנו אישה לה", והיינו שהגאווה הוא דבר פסול ומאוס בתכלית בעבודת ה', אבל "קרבן ראשית", כאשר האדם מתחיל בעבודת ה', אין לו לבוא עם ענוה ולחשוב על עצמו שלא יוכל להיות גדול בתורה, אלא אדרבה "תקריבו אותם לה", עליו להשתמש דוקא בגאווה דקדושה ובשאיפות לגדלות ולחשוב "אני יכול להיות גדול בתורה", ולא להתייבש ח"ו מלהיות גדול בתורה, עכ"ד.

ועניין זה צריך כל בחור בישיבה לדעת שהוא יכול לצמוח תלמיד חכם גדול, ויהא לו סייעתא דשמיא אם יעמול, וכבר ראינו כמה וכמה גדולים שמעולם לא חשבו שיהיו גדולים בישראל, אבל מ"מ בעמל ויגיעה זכו והגיעו להיכן שהגיעו.

חדש!! החל מהשבוע יהיה ניתן לקבל את המאמר השבועי בפקס, יש לחייג באופן חד פעמי לטל: 0774379553 ופעלו לפי ההוראות

ברכת מזל טוב לידידנו החתן הרב דוד בן הרב אליהו הלוי כהן שליט"א מתלמידי ומקורבי מרן רבינו שליט"א לרגל שמחת נישואיו בשעתו"מ

נתרם לע"נ הר"ר מרדכי בן הר"ר אשר זצ"ל, גלב"ע כ"ז כסלו, ת.נ.צ.ב.ה.

נדבת ידידנו הרה"ח ר' פנחס לויפער הי"ו (מאנסי) לט"ו הרה"ק מתולדות אהרן רבי אברהם יצחק בן הר"ר אהרן דוד קאהן זי"ע, גלב"ע כ"ז כסלו תשנ"ז

נדבת ידידנו העומד לימינו החפץ בעילום שמו לעילוי נשמת מרת חיה בת הר"ר יוסף ז"ל גלב"ע כ"ד כסלו תשע"ז, ת.נ.צ.ב.ה.

ברכת מזל טוב לידידנו עוז הרה"ג ר' דוב טורצין שליט"א ממקורבי מרן רבינו שליט"א ומרבני הישיבה הקדושה בראשות מרן שליט"א לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבה"ח פנחס נ"י, יה"ר שיזכה לרוות ממנו רוב נחת דקדושה אכ"ר